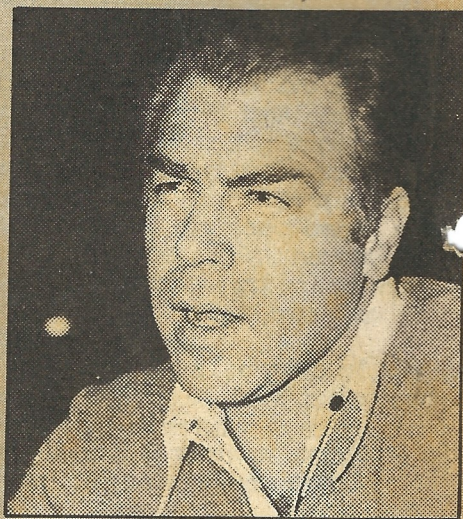


ד"ר רוזן-צבי:

„ההלכה צריכה לחזור אלף שנה אחורנית“



דוגירושין הם תהליך מסורבל ומייגע, וב-מציאות המודרנית שלנו, קשה לזוגות החילו-ניים בעיקר להתמודד עם פסקי הדין של בתי הדין הרבניים. המחשה למציאות זו, ניתן למ-צוא באחד מפסקי הדין של הרב עובדיה יוסף, האוסר על אשה להיפגש עם אהובה ועל גבר להיפגש עם אהובתו, בהנמקה שכך יישמר שלום הבית.

ד"ר אריאל רוזן-צבי, מרצה בכיר בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, בעיקר ב-תחום דיני אישות, אשר הקדיש לנושא עבודת מחקר בשם „השילוש הלא קדוש“, מתריע נגד צו זה המאיים, לדעתו, על חירות הפרט.

● מה דעתך על המערכת המשפטית המטפלת בדיני אישות?

דיני אישות זה התחום הפרוץ ביותר בישראל. המערכת המשפטית של היום מבזה, משפילה ותושפת את הצדדים להתדיינות יתר, וגורמת בין בני הזוג איבה שלא ניתנת לגישור. ואם נתייחס לעובדה שזה תחום חשוב העוסק בדיני נפשות, זה חמור יותר: זוג שנפרד, פירושו פגיעה במעגלים רחבים ביותר, שכוללים משפחה, ילדים, חברים.

● אתה, כאדם דתי, יוצא נגד המערכת של בתי הדין הרבניים?

הרבנים של היום מיישמים את ההלכה בצורה הי-קיצונית ביותר, מבלי לקחת בחשבון את המצוקות של האדם המודרני, החילוני או הדתי. הם נוטים תמיד לצד המחמיר, ואין להם גמישות ותעוזה הלי-כתית. אני לא מוכן להשלים עם כך, שלדת ישראל אין תשובה לבעיות של החיים המודרניים. ההלכה היתה השיטה הליברלית, המודרנית ביותר במשך מאות שנים, אך במשך הזמן התאבנה. אנשים לא מכירים באיסורים הדתיים, ונוצר קצר בין החיים המודרניים למערכת הפוריטנית של הדיינים. היה כבר מי שאמר, שגישתם של בתי הדין הרבניים בימינו מרבה נואפים, נואפות וממזרים בישראל.

● תן דוגמה לחוק ליברלי, שאין עושים בו שימוש.

הרמב"ם קבע, שכאשר אשה טוענת שבעלה מאוס עליה, יש לכפות על הבעל גט. אי-אפשר לכפות (סוף בעמוד 90)

ד"ר רוזן צבי

(סוף מעמוד 33)

על אשה לדור עם אדם בניגוד לרצונה. דעתו של הרמב"ם נתקבלה בביקורת קשה, ובמשך הדורות חדלו לעשות שימוש באמצעי זה. אם יש דור שמן הראוי לעשות בו שימוש בחוק הלכתי זה, הרי זה הדור שלנו! כדי לענות לצרכים המודרניים, ההלכה צריכה לחזור אלף שנה אחורנית.

● מה מגמת המחקר שלך?

אני עורך מחקר שבודק את השיטה הישראלית, המתפקדת במערכת כפולה של דינים אזרחיים ודתיים. אחת הנקודות במחקר, נוגעת לצווים של בית הדין הרבני וכיצד הם מתיישבים במסגרת בית-משפט חילוני.

● למה גורמת הכפילות המשפטית?

בעיני הדין הדתי, מצב של חיים ביחד ללא נישואין הוא בגדר של חיים בחטא. כאשר אחד מבני הזוג הידוע בציבור גם נשוי, יש בכך משום איסור דתי חמור ביותר, ובמיוחד לגבי האשה הנשואה. המשפט החילוני מכיר במעמד הידועה בציבור, ו־מעניק לה זכויות. כפילות זו יוצרת פניה לבג"ץ, הרשאי לפקח על סמכות בתי הדין הרבניים, אם כי בהגבלה.

● הרבנים הוציאו צו נגד בעל או אשה, האוסר עליהם להיפגש עם צד שלישי כמגמה להגן על שלום בית. מה פסול בזה?

להוציא צו נגד מאהב או מאהבת זו התערבות אינטימית ביותר בחיי הפרט. נדירים המקרים ש־צווים כאלה ניתנים מתוך אמונה, שניתן לקדם את שלום הבית באמת ובתמים. במקרים רבים הם נִי־תנים במסגרת הטקטיקה של הצדדים כדי להגיע להסדר גירושין נוח ומהיר יותר. הרבנים מנצלים בחלק מהמקרים טכניקה דתית לגיטימית, כדי לסגור פער בין המציאות לבין ההלכה.

● האם העלית במחקר, שכני הזוג מכבדים את הצו?

אשה שיודעת שלבעלה יש מאהבת, הולכת למש־טרה וטוענת שהוא לא מקיים את הצו. המשטרה מזמינה את הבעל הבוגד ומזהירה אותו. כאן הבעל נכנס ללחץ, הוא מרגיש שפוגעים בחירותו ובפ־טיותו, ותהליך כזה גורם לזירוז הגירושין ולא ל־שלום-בית. כל אחד מהצדדים אורב עם הצו, ומחכה לרגע שתהיה הפרה — וזה בלתי נמנע.

● האם היו פניות לבג"ץ לערער על צו זה? לפני מספר חודשים פנה בעל לבג"ץ, וביקש שיבטלו את הצו האוסר עליו להתראות עם אהובתו, בטענה כי הצו בלתי חוקי. עדיין לא ניתנה פסיקה בנושא.

● האם, לדעתך, משפט חילוני יהיה מוכן ל־השלים עם צווים כאלה?

בעיקרון, צו כזה לא צריך להינתן. מערכת שי־פוטית בנתון אינטימי כזה, היא לא יעילה וגורמת לנוק. על־פי מגמת הפסיקה של בג"ץ, לא ייכפה איסור דתי על הציבור בישראל, ובמיוחד כאשר מדובר על פגיעה בחירות הפרט.